

Latinska Amerika traži svoj put.....

“Predsjednici sedam zemalja Latinske Amerike u nedjelju bi u Buenos Airesu trebali službeno osnovati Bank of the South (Banka juga), zamišljeni kao regionalnu alternativu Međunarodnom monetarnom fondu (MMF) i Svjetskoj banci. Njezino će sjedište biti u Caracasu a imat će urede i u Buenos Airesu i La Pazu. Počet će s radom početkom 2008. a procjenjuje se da će njezin početni kapital iznositi sedam milijardi dolara...”

MMF, WB i WTO rezultat su ideje koje su razvijene zemlje institucionalizirale kako bi se poslije II svjetskog rata dinamizirala obnova i razvijala međunarodna trgovina. Iako je na početku osnovan samo MMF, kojim SAD i danas dominiraju, WB se osniva tek nakon dobrih iskustava europskih zemalja sa učincima što ga je imala “Marshallova pomoć” opustošenoj Europi. Potom slijedi GATT koji “prerasta” u Svjetsku trgovinsku organizaciju.

Sve tri nadnacionalne institucije su pod kontrolom razvijenih zemalja iako je njihova temeljna zadaća da koristi onim zemljama koje imaju problema sa međunarodnom likvidnošću, odnosno koje imaju probleme na području razvoja.

Mnogobrojni ekonomisti su kritizirali politiku ovih institucija. Autor ovih redaka je jedan od njih. Kritika je bila prvenstveno usmjerena zbog ignoriranja nabrojanih institucija posebnih i pojedinačnih problema koje imaju sve nerazvijene zemlje. Naprosto lijek koji su sugerirale svjetske institucije nije imao učinka u zemljama korisnicama “pomoći”. Ako je i bilo nekog rezultata tada je on bio uglavnom slab.

Istočna Azija već duže vrijeme nastoji formirati svoju instituciju koja bi supstituirala MMF i WB ali SAD nisu pozitivno gledale na japansku ideju. Azijska kriza iz kraja prošlog stoljeća vjerojatno ne bi imala tako razorne učinke da je projekt Banke Istočne Azije realiziran.

Najposlušnije države MMF-a svakako su zemlje Južne Amerike. Ovo posebno vrijedi za Argentinu koja je početkom ovog tisućljeća bankrotirala. Mnoge od južnoameričkih zemalja imaju, blago rečeno, loša iskustva s MMF-om. Rezultat je vijest s početka ovog napisa.

Hrvatska je također bila dobar i pažljiv učenik, da ne kažem štreber, i ima loša iskustva s MMF-om. Međutim, valja istine radi reći da su zemlje same tražile “pomoć” i morale biti svjesne kako MMF radi. Svjetska banka i Svjetska trgovačka organizacija samo su izvedenice.